

2021-09-03

Diarienummer: Ä 2021-5345

Miljödepartementet

Remiss av betänkandet Utfasningsutredningen (SOU 2021:48)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. I myndighetens uppdrag ingår att utveckla och genomföra insatser som främjar hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Tillväxtverket verkar genom uppdrag och insatser för att visa att det går att förena klimatomställningen med välfärd och god konkurrenskraft.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstagande

Tillväxtverket välkomnar utredningen. Utredningen har ingående berört många generella utmaningar och scenarier framåt i tiden. Utredningen lyfter även specifika utmaningar både i landsbygder och tätare geografier samt brister i samordning, samverkan och ansvar på olika nivåer. Det är en omfattande utredning och det återstår en hel del utredningsarbete och konsekvensberäkningar att ta ställning till framöver för att fullständigt kunna bedöma förslagen.

Det är positivt att Sverige verkar för EU-omfattande nollutsläppskrav med en tydlig tidtabell gällande nya personbilar, lätta lastbilar och tunga fordon samt att omforma reduktionsplikten till ett utsläppshandelssystem i samspel med EU. Detta då utmaningarna delas av många nationer.

Tillväxtverket vill lyfta utmaningarna med ökad elektrifiering av transportsektorn då även investeringar inom industrin också medför en efterfrågan på stora mängder el. Detta skapar utmaningar såväl när det gäller det totala utbudet av el som var elen produceras geografiskt, vilket påverkar möjligheterna för transportsektorn och då framförallt för tunga fordon. Att bygga upp produktionskapacitet och även nät för överföring tar tid och utgör för den tidsambition som utredningen pekar på ett reellt hinder. Rapporten: "Fyra framtidsscenarier" - Tillväxtverket (tillvaxtverket.se) kan användas för att belysa denna utmaning. Även erfarenheter från Energimyndighetens arbete med "Hållbar elektrifiering", där Tillväxtverket deltar visar på samma utmaningar.

En utmaning när det gäller övergången till ökad elektrifiering är tillgång på laddplatser och standardiserade betalningslösningar. Inom dessa områden har det offentliga en betydande roll. Det är viktigt och brådskande att en bred och långsiktig nationell plan för de statliga insatserna för laddningsinfrastruktur i transportsektorn och för arbetsmaskiner tas fram.

Ansatsen att planering för laddningsinfrastruktur bör utvecklas till att bli en integrerad del i den kommunala bebyggelse- och infrastrukturplaneringen och för en ökad transporteffektivitet, är positiv, men den kommunal plannivån bör länkas ihop med regional och nationell planering.

Det finns också behov av att få ihop olika processer på regional nivå för att samordna insatser och styrmedel mellan olika sektorsmyndigheter och mellan program, dokument och initiativ på lokal som regional nivå (ÖP, klimatprogram, transportplanering, serviceprogram, regionala utvecklingsstrategier, kompetensförsörjningsprogram och ESIF-programmen) för att omställningen ska kunna gå snabbare och nå målen som finns inom flera politikområden.

Det är också viktigt att utreda hur ökade satsningar på elektrifiering i landsbygd, vid sidan av tillgänglighetsåtgärder för alternativ till bilen, kan genomföras. Detta då Sveriges yta i stora delar kategoriseras som landsbygd och då infrastrukturen redan är eftersatt i många av dessa områden.

Utfasning av fossila drivmedel ställer stora krav på insatser från nationell och regional nivå så att effekterna inte ska bli för stora och kostsamma för medborgare och företag i Sveriges landsbygder när man ska hitta alternativ till biltransporter. Konsekvensanalysen bör utvecklas så kostnaderna för utfasningen kan följas och konsekvenser för små och medelstora företag i hela landet konkretiseras.

Tillgänglighet till dagligvarubutiker och drivmedelsstationer är de två viktigaste servicefunktionerna för att företag och människor ska kunna verka och leva i landsbygder. En stor utmaning på kort sikt för dagens drivmedelsstationer är att behålla lönsamheten vid en snabb omställning. För landsbygder kan detta medföra stora konsekvenser på kort sikt.

På längre sikt kommer dock eldrivna bilar kunna lösa stor del av problemet med drivmedel i landsbygder då det ofta kommer gå att ladda bilar hemma. Det förutsätter förstås att många har ekonomi att köpa elbilar (vilken berörs i utredningen). Det finns ett stort glapp mellan dessa tidshorisonter. När bedöms vi klara oss utan fossila drivmedel och när är elladdning tillräckligt utbyggd och den gamla fordonsflottan utbytt till elbilar?

Tillväxtverket anser att fossila drivmedel ska fasas ut och 2040 är en rimlig tidshorisont. Men frågan är hur vi tar oss dit utan att Sveriges landsbygder påverkas negativt. En stor del av livsmedelsproduktion, tillverkningsindustri och besöksnäring sker i och är lokaliserade i landsbygdsområden.

Beslut i detta ärende har fattats av stf avdelningschef Patrik Sällström. Stefan Nordin har varit föredragande. I handläggningen har också enhetschef Annika Rosing, Daniel Fahlander, Per Johansson, Pär Ove Bergquist och Kristin Hedström samt Andreas Ek deltagit.

Patrik Sällström

Stefan Nordin